

WNK Personeelsdiensten

Accountantsverslag 2020

1 april 2021

Aan het bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling
Werkvoorzieningsschap Noord Kennemerland
(WNK Personeelsdiensten)
Postbus 9150
1800 GD ALKMAAR

Onderwerp
Accountantsverslag 2020

Behandeld door
L. Schenkel MSc RA
088 288 7530

Datum
1 april 2021

Ons kenmerk
23FBD421/CP

Geacht bestuur,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland (hierna: WNK Personeelsdiensten). Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de door de directie onder toezicht van het bestuur opgemaakte jaarrekening. De controle van de jaarrekening ontslaat de directie of het bestuur niet van hun verantwoordelijkheden. Wij hebben onze belangrijkste bevindingen samengevat in deze rapportage.

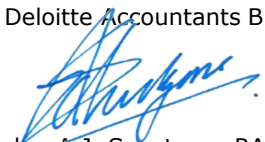
Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van 2020 van WNK Personeelsdiensten.

Wij willen deze rapportage graag met u bespreken en kunnen dan ook uw eventuele vragen beantwoorden.

Afsluitend danken wij u voor de medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze werkzaamheden is verleend. Wij kijken met goed gevoel terug op een prettig controleproces waarbij wij voor het eerst de controle volledig op afstand hebben uitgevoerd. Dit was niet mogelijk geweest zonder de gedegen voorbereiding en beschikbaarheid van uw medewerkers.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. A.J. Schutgens RA

Contents

01 Managementsamenvatting

Managementsamenvatting 2020	5
-----------------------------	---

02 Belangrijkste bevindingen en observaties

Jaarrekening en jaarverslag	8
Begrotingoverschrijding	9
Rechtmatigheid Europese aanbestedingen	9
Loonkostensubsidie	10
Fraude als onderdeel van onze controle	11

03 Interne-beheersingsomgeving

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2020	13
Betrouwbaarheid en continuïteit automatiseringsomgeving	13

04 Overige aangelegenheden

Onze communicatie met het management	15
--------------------------------------	----

05 Bijlagen

Bijlage A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen	19
Bijlage B: Onzekerheden in de controle	20
Bijlage C: Tekortkomingen in de toelichtingen	21
Bijlage D: Onafhankelijkheid	22

01 Management- samenvatting

Managementsamenvatting

1. Identificeren van wijzigingen binnen uw organisatie en omgeving

2. Vaststelling materialiteit

3. Reikwijdte

4. Inschatting significante risico's

5. Conclusie significante risicogebieden

Kernactiviteiten

Tijdens onze interim-controle hebben wij eventuele wijzigingen binnen uw Gemeenschappelijke Regeling vastgesteld en is de impact daarvan op onze controleaanpak daarvan bepaald. Hierbij hebben wij ook rekening gehouden met de (mogelijke) impact van COVID-19 in uw processen en onze controleaanpak.

Bij de jaarrekening 2020 van WNK Personeelsdiensten verstrekken wij een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid. De hierbij gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 355.000.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Onze planning beschrijft het proces van risico-inschatting, inclusief nadere informatie over de significante risico's die wij tijdens deze opdracht hebben geïdentificeerd. Onze bevindingen en conclusies met betrekking tot deze risico's zijn vermeld in deze rapportage.

Wij wijzen u op onze conclusies met betrekking tot de significante controlerisico's. Wij merken op dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd ten aanzien van de significante risicogebieden.

Kernpunten

- De coronacrisis en de onzekerheden die daarbij horen hebben ervoor gezorgd dat 2020 wezenlijk anders is verlopen dan andere jaren. De financiële effecten komen bij WNK Personeelsdiensten onder andere tot uiting in een afname van de opbrengsten uit het interne bedrijfsonderdeel Montage en Verpakking (ca € 100.000) en een toename van overige kosten (ca € 200.000) door noodzakelijke aanpassingen die WNK heeft doorgevoerd als gevolg van getroffen maatregelen tegen de verdere verspreiding van het virus. Onder andere deze maatregelen, zoals de oplevering van een tweede locatie in Obdam, hebben er voor gezorgd dat WNK Personeelsdiensten circa 80 extra corona-proof interne werkplekken heeft gerealiseerd waardoor een verdere afname van deze opbrengsten door kortdaat handelen beperkt is gebleven. De opbrengsten uit het re-integratiebedrijf zijn stapsgewijs vrijwel tot stilstand gekomen, terwijl de opbrengsten vanuit externe werkgelegenheid slechts licht zijn gekrompen (ca € 50.000). Daar staat tegenover dat WNK Personeelsdiensten via het Rijksbudget is gecompenseerd voor geleden coronaschade (extra budget ca € 1,4 miljoen) en dat een forse groei van de activiteiten in het kader van post bezorgen en pakketten sorteren is gerealiseerd (ca € 580.000). Door deze financiële effecten heeft WNK Personeelsdiensten het jaar 2020 alsnog weten af te sluiten met een positief resultaat en eigen vermogen van circa € 830.000. Het positieve resultaat over 2020 zal overeenkomstig artikelen 23 en 25 van de gemeenschappelijke regeling worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.
- Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd waarbij wij tijdens onze risico-inschattingswerkzaamheden rekening hebben gehouden met de (mogelijke) impact van COVID-19.
- Er zijn geen niet-gecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot het vermogen, het resultaat en de Wet Normering Topinkomens.
- Het aantal bevindingen uit onze controle is beperkt en is sterk afgenomen ten opzichte van 2019 als gevolg van goed voorbereidend werk door uw medewerkers.

Bevindingen

- Er is sprake van een begrotingsoverschrijding bij het programma "Ondersteunende diensten en directie" (ad € 0,9 miljoen). Deze onrechtmatigheid telt niet mee voor het rechtmatigheidsoordeel, omdat deze, conform de interne procedure, in het begrotingsjaar is geaccordeerd door het algemeen bestuur.

Oordeel

Wij verstrekken een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening 2020 van WNK Personeelsdiensten.

De controle 2020 van WNK Personeelsdiensten

Managementsamenvatting

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2020 van WNK Personeelsdiensten uitgevoerd, en geven hierbij een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid af.

Met de opdrachtbevestiging 2020 hebt u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De controleverordening WNK Personeelsdiensten (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het normenkader 2020.
- Het controleprotocol WNT 2020.

Geen significante wijzingen in reikwijdte van de controle

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van WNK Personeelsdiensten

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en WNK Personeelsdiensten, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage E bij deze rapportage.

Geen wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en voor de resultaten van de Gemeenschappelijke Regeling. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de Gemeenschappelijke Regeling zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2020.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Indien nodig hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

02 Belangrijkste bevindingen en observaties

Belangrijkste bevindingen en observaties

Jaarrekening en jaarverslag

Wij hebben vastgesteld dat de grondslagen van de jaarrekening aanvaardbaar zijn en dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening.

Jaarrekening en jaarverslag

De jaarstukken 2020 van uw Gemeenschappelijke Regeling bestaan uit:

- Het jaarverslag 2020.
- De jaarrekening 2020 (balans met toelichting en overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting).

In het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden met betrekking tot de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt en wat heeft het gekost?

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat verklaringen van het bestuur in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw Gemeenschappelijke Regeling zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020.

Belangrijkste bevindingen en observaties

Rechtmatigheid

Er is sprake van een begrotingsoverschrijding op het programma "Ondersteunende diensten en directie" (totaal € 0,9 miljoen).

Begrotingsoverschrijding

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

Op grond van de Kadernota is het overschrijden van de begroting altijd als onrechtmatig aan te merken, maar hoeft de overschrijding niet in alle gevallen te worden meegenomen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. U geeft aan dat gedurende het jaar in beginsel geen begrotingswijzigingen worden doorgevoerd. Sturing vindt in principe plaats op basis van het nettoresultaat in plaats van de totale lasten. Het Algemeen Bestuur heeft tijdens de AB-vergadering d.d. 10 december 2020 de overschrijdingen van de begroting in 2020 conform de Notitie Begrotingsoverschrijding 2020 vastgesteld en geaccepteerd. Om deze reden is geen sprake van ongeautoriseerde begrotingsoverschrijdingen boven de rapporteringstolerantie. De geconstateerde kostenoverschrijdingen hebben hierdoor geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van de begrotingsoverschrijdingen naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in de jaarrekening 2020. Hiermee legt u verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2020.

Rechtmatigheid Europese aanbestedingen

De controle van de rechtmatige naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen maakt onderdeel van onze controleaanpak voor de jaarrekening 2020. Alhoewel wij hierin geen onrechtmatigheden hebben geconstateerd, merken wij op dat de controle op de Europese aanbestedingen relatief veel inspanningen vraagt, omdat de overwegingen om al dan niet Europees aan te besteden niet altijd (goed) zijn gedocumenteerd. Inkoopdossiers dienen een zorgvuldige schriftelijke vastlegging van de raming van opdrachtwaarde te bevatten. U geeft aan dat u voordat een overeenkomst wordt aangegaan u een inschatting van de opdrachtwaarde maakt bijvoorbeeld op basis van de inkoopvolumes voorgaande jaren. Deze raming wordt niet altijd schriftelijk vastgelegd. De raming is relevant voor bepalen van het regime (Europees of nationaal), maar biedt ook een duidelijke financiële aanwijzing voor de vraag of de opdracht na gunning gewijzigd is. Wij merken op dat de interpretatie van de aanbestedingsregels steeds strikter wordt, waardoor het goed documenteren van de gemaakte keuzes in aanbestedingstrajecten van groot belang is.

Belangrijkste bevindingen en observaties

Overige aangelegenheden

Op deze pagina hebben wij overige aangelegenheden opgenomen ten aanzien van de jaarrekening 2020.

Loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie

Het instrument 'loonkostensubsidie' wordt in een toenemende mate ingezet binnen de re-integratieactiviteiten van WNK Personeelsdiensten. Wij merken op dat de huidige inrichting van de administratieve processen en de afspraken hierbij een grote administratieve inspanning vergen van de medewerkers van WNK Personeelsdiensten. Bovendien vergt dit ook een grote inspanning van ons gedurende de accountantscontrole. Om het werken met loonkostensubsidie aantrekkelijker te maken voor werkgevers en gemeenten, heeft De Normaalste Zaak in samenwerking met VNG en Divosa een preferent proces loonkostensubsidie ontwikkeld. Dit werkproces richt zich op de wijze waarop en wanneer de aanvraag, behandeling, betaling en afrekening van loonkostensubsidie plaatsvindt. WNK Personeelsdiensten heeft in overleg met Haltewerk en Werkorganisatie BUCH besloten zich te conformeren aan de afspraken uit het preferente proces voor loonkostensubsidie. Als onderdeel van dit landelijke proces zijn ook afspraken gemaakt over het moment dat de uitbetaling van loonkostensubsidie aan werkgevers plaatsvindt, dit is met ingang van 1 juli 2021 ook verankerd in het Besluit loonkostensubsidie Participatiewet 2021 (artikel 7 – uitbetaling aan werkgevers maandelijks vóóraf).

- WNK Personeelsdiensten betaalt in overeenstemming met het preferente proces de loonkostensubsidie halverwege de maand uit, zodat de werkgevers deze ontvangen alvorens zij de lonen aan de betreffende medewerkers dienen te betalen. Hierbij is overeengekomen dat de externe werkgevers de loonstroken of loonstaten van de medewerkers moeten opleveren. WNK Personeelsdiensten zet de loonkostensubsidie (tijdelijk) stop wanneer na twee verzoeken om aanlevering de loonstroken van de werkgever(s) nog niet zijn ontvangen. Het ontvangen van de loonstroken nadat de loonkostensubsidie is uitbetaald, leidt in de praktijk tot situaties waarin WNK Personeelsdiensten achteraf (bijvoorbeeld bij verlenging van een contract) constateert dat wijzigingen door de externe werkgever niet of niet tijdig zijn doorgegeven, zodat correcties nodig zijn. Wij merken in dit kader op dat WNK Personeelsdiensten in voorkomende gevallen de betreffende bedragen actief terugvordert.
- Een deel van de afspraken omtrent loonkostensubsidie is gebaseerd op arbeidsovereenkomsten waarbij sprake is van variabele contracturen. In deze gevallen, betaalt WNK Personeelsdiensten gedurende het jaar de loonkostensubsidie uit op basis van het gemiddeld aantal contracturen. Zodra WNK Personeelsdiensten alle loonstroken ontvangt evalueren uw medewerkers achteraf wat het verschil is tussen de reeds uitbetaalde loonkostensubsidie en de daadwerkelijk gerealiseerde uren. Eventueel te veel uitbetaalde loonkostensubsidie wordt vervolgens teruggevorderd en gecorrigeerd, dit zorgt voor een arbeidsintensief proces voor WNK Personeelsdiensten.

Op dit moment voert u uw interne controlewerkzaamheden ten aanzien van de loonkostensubsidie eenmaal per jaar na ontvangst van alle documentatie van werkgevers achteraf uit. Uw interne controlewerkzaamheden over 2019 zijn volledig afgerond nadat de jaarrekening 2019 is gecontroleerd. Uit uw interne controlewerkzaamheden in 2020 blijkt dat over 2019 enerzijds circa € 55.000 te veel aan loonkostensubsidie is uitbetaald en anderzijds ca € 54.000 aan andere werkgevers te weinig loonkostensubsidie is uitbetaald. Deze correcties zijn verwerkt in de jaarrekening 2020 en de resultaatimpact op het rekeningresultaat 2020 is per saldo circa € 1.000. U geeft aan dat u voornemens bent om overeenkomstig de richtlijnen uit het preferente proces met ingang van 2021 de interne controlewerkzaamheden in plaats van één keer per jaar, ieder kwartaal uit te voeren. Hierdoor kunnen eventueel noodzakelijke (herstel)acties tijdiger genomen worden en kunnen deze worden verwerkt in de jaarrekening in het jaar waar de correcties betrekking op hebben. Wij onderschrijven het belang van het vroegtijdig uitvoeren van de interne controlewerkzaamheden en het tijdig nemen van eventuele (herstel)acties.

Belangrijkste bevindingen en observaties

Fraude als onderdeel van onze controle

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude. U heeft uw interne frauderisicoanalyse verder uitgediept en geactualiseerd.

Fraude als onderdeel van onze controle

De directie is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van de wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anti-corrupciwetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook Gemeenschappelijke Regelingen in toenemende mate te maken krijgen met anti-corrupcieregels.

Als onderdeel van onze controle hebben wij de directie verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat de directie daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met het bestuur.

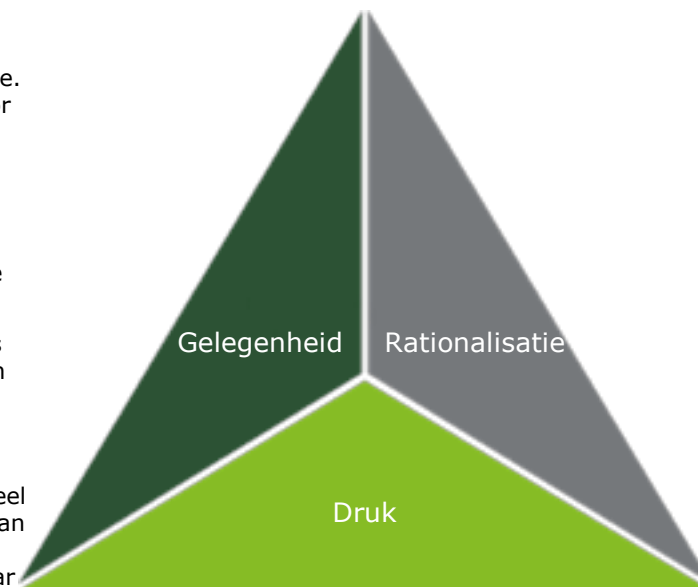
In onze voorgaande rapportages hebben wij u geattendeerd op het belang van en het actueel houden van de interne frauderisicoanalyse. In 2020 heeft u aan de hand van gesprekken met uw (uitvoerende) medewerkers inzicht verkregen in de specifieke (fraude)risico's voor WNK en heeft u uw interne frauderisicoanalyse geactualiseerd en verder uitgediept. De geactualiseerde analyse bevat de minimale aspecten die wij noodzakelijk achten, zoals:

- De interne frauderisicoanalyse bevat een evaluatie van onder andere risico's op het gebied van frauduleuze verslaggeving, management override of controls, omkoping & corruptie en cybersecurityrisico's.
- De frauderisico's zijn concreet, specifiek en gekwantificeerd. Hierbij heeft u eveneens een inschatting opgenomen van de kans en de impact van de risico's en welke interne beheersmaatregelen zijn er zijn geïmplementeerd om risico's te mitigeren.

Uw interne frauderisicoanalyse is ingebed in de jaarlijkse planning & control cyclus. Hierbij willen wij benadrukken dat het van belang is dat de frauderisicoanalyse meer is dan een statisch document. Om het besef en draagvlak in de organisatie ten aanzien van voorkomen van fraude hoog te houden, is het van belang dat het onderwerp fraude regelmatig wordt besproken in de organisatie en tijdens vergaderingen van het bestuur. De frauderisicoanalyse is een dynamisch document welke periodiek geactualiseerd dient te worden, bijvoorbeeld wanneer er wijzigingen plaats vinden in primaire processen.

Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Wij hebben geen aanwijzingen gekregen voor (vermoedens van) fraude.

03 Interne- beheersingsomgeving

Interne-beheersingsomgeving

Verbeterpunten in de interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd.

Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle zijn opgenomen in onze managementletter 2020.

De belangrijkste bevindingen uit onze managementletter 2020

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2020 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle zijn opgenomen in onze managementletter 2020. Ons overall beeld naar aanleiding van de interim-controle is dat de interne beheersing van een voldoende niveau om te komen tot een betrouwbare financiële verslaggeving. Wij hebben geconstateerd dat WNK Personeelsdiensten actief aan de slag is gegaan met het opvolgen van de bevindingen of -indien het opvolgen van deze bevindingen, bijvoorbeeld als gevolg van beperkingen in het IT-systeem niet wenselijk is - met het uitvoeren van aanvullende vervangende maatregelen om de beschreven risico's te mitigeren.

Wij geven u als belangrijk aandachtspunt mee om de IT-gerelateerde bevindingen op te volgen, omdat dit van belang is voor het zetten van een volgende stap in de doorontwikkeling van de kwaliteit van de interne beheersing en voor een eventuele control reliance-strategie in de toekomst.

Betrouwbaarheid en continuïteit automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen binnen uw organisatie een steeds dominantere plaats in met het oog op een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering. Tijdens de interim-controle hebben wij specifiek aandacht besteed aan enkele General IT Controls omtrent AFAS. De uitkomsten zijn door ons gerapporteerd in de managementletter 2020. De belangrijkste constatering hierin zijn:

- In 2020 heeft WNK Personeelsdiensten stappen gezet richting het inbedden van diverse IT-beheersprocessen in workflows, waar voorheen sprake was van informele ad hoc processen. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling.
- Wij adviseren u om de nieuw ingerichte workflows en processen te beschrijven in beleidsdocumenten én om deze documentatie periodiek te evalueren en waar nodig te herzien.
- Er dient nog een toetsing te worden uitgevoerd op de inhoud van de standaardrollen, om na te gaan of deze rollen over de juiste rechten beschikken en of er geen sprake is van functiescheidingsconflicten.
- Uit praktische overwegingen is door WNK Personeelsdiensten het functioneel applicatiebeheer belegd bij de assistent controllers. Dit is in beginsel een situatie van functievermenging, omdat zij ook een verantwoordelijkheid hebben binnen de financiële processen, waarop passende maatregelen getroffen dienen te worden. Dit betreft onder andere het monitoren van kritieke activiteiten die door de applicatiebeheerders worden uitgevoerd.

Wij hebben begrepen dat u reeds bent gestart met het opvolgen van de adviespunten. In de zomer 2021 evalueren wij graag samen met uw medewerkers de opvolging van de aandachtspunten.

04 Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Communicatie met het management

Onze communicatie met het management

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en door de medewerkers van de Gemeenschappelijke Regeling volledige medewerking verleend, en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Hoe reageert Deloitte Accountants op de risico's van COVID-19?

Impact op onze werkzaamheden en op de controle

Deloitte heeft haar reactie op de COVID-19-situatie vanaf het begin nauwlettend gevolgd en beheerd, om te kunnen reageren waar nodig. De gezondheid en veiligheid van onze mensen staat voorop, maar wij doen ons uiterste best om ervoor te zorgen dat wij de controles kunnen uitvoeren volgens de vereiste tijdslijnen. Hieronder vatten wij onze reactie samen.

Impact op onze werkzaamheden

- Wij hebben regelingen in het kader van een Business Continuity Plan ('BCP') die in overeenstemming zijn met ISO 22301. Ons BCP voor de organisatie is vastgesteld om de impact van COVID-19 op al onze activiteiten te overwegen en te verminderen. De gezondheid en veiligheid van onze mensen en VAN degenen met wie wij werken, staat voorop. Dit omvat het verstrekken van advies en ondersteuning aan onze medewerkers en het ontwikkelen van responsplannen en upgrades van onze IT-infrastructuur om de capaciteit voor het veilig werken op afstand te vergroten.
- Wij hebben de mogelijkheid om op afstand samen te werken met onze controlecliënten, met behulp van een aantal samenwerkingstools, waaronder Deloitte Connect (een tool die een veilige tweerichtingsdialoog tussen het Deloitte-team en het management mogelijk maakt, teneinde de opdrachtcoördinatie op een effectieve wijze te beheren) en Microsoft Teams, om samen te werken en activiteiten te begeleiden. De jaarrekeningcontrole van WNK Personeelsdiensten 2020 hebben wij volledig op afstand uitgevoerd. Door korte lijntjes te houden en regelmatige Teams-meetings te plannen tussen leden van het controleteam en medewerkers van WNK Personeelsdiensten, hebben wij desondanks een constructieve controle kunnen uitvoeren.
- Wij hebben voldoende servercapaciteit, zodat al onze mensen op afstand kunnen werken. Een belangrijk onderdeel van onze noodplanningsstrategie omvatte het adviseren van al onze medewerkers over het elke avond en elk weekend mee naar huis nemen van hun laptops, zodat ze thuis zouden kunnen werken als dat nodig zou zijn.
- Wij hebben regelmatig contact met regelgevers en met andere Deloitte-vestigingen, om de impact lokaal te coördineren en te begrijpen, zodat wij wereldwijde controles kunnen uitvoeren.
- Onze teams geven prioriteit aan het werk dat gedaan moet worden (bijv. inventarisaties).
- Intern hebben wij reisbeperkingen ingesteld en zijn er ontmoetings- en samenkomstprotocollen geïmplementeerd om de besmetting te minimaliseren. Wij beoordelen ook de teamsamenstellingen, om te proberen het risico op een verstoring van een volledig team te minimaliseren.

Hoe reageert Deloitte Accountants op de risico's van COVID-19?

Impact op de controle

Door onze beroepsorganisatie is een alert afgegeven (NBA alert 42 Impact Coronavirus op accountantswerkzaamheden) over de mogelijke gevolgen van het coronavirus op jaarrekeningcontrole. Door WNK Personeelsdiensten is een toelichting opgenomen in het jaarverslag.

Impact op de business en acties management (toelichting uit het jaarverslag)

De impact van de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus is groot, ook voor WNK. Het verzuim onder de extern werkende collega's en de staf is beperkt gebleven. Echter het verzuim onder de intern werkende collega's is hoog geweest gedurende de eerste golf maar daarna gedaald tot bijna 20%. Daarmee zijn de opbrengsten van dit bedrijfsonderdeel onder druk komen te staan. En ons re-integratiebedrijf is stapsgewijs vrijwel tot stilstand gekomen. Sommige activiteiten buiten zijn licht gekrompen terwijl activiteiten in het pakketsorteercentrum en bij postbestellen aanzienlijk zijn gegroeid. WNK heeft de volgende maatregelen genomen om de verspreiding van het virus tegen te gaan, met als inzet het voldoen aan de overheidsmaatregelen en het zoveel beschermen van de bedrijfsvoering:

- RIVM kaders en richtlijnen worden gevolgd.
- Medewerkers waarvan bekend is dat zij kampen met een zwakke gezondheid en medewerkers waarvan wij weten dat het cognitief niveau te laag is om het belang van goede persoonlijke hygiëne te begrijpen zijn naar huis gestuurd.
- Ziekmeldingen van medewerkers met lichte ziekte verschijnselen (verkoudheid, zere keel e.d.) zijn geaccepteerd.
- Afwezigheidsmeldingen van medewerkers die uit angst om ziek te worden niet naar WNK willen komen zijn ook geaccepteerd.
- Medewerkers die problemen hebben met de kinderopvang kregen betaald verlof.
- Thuiswerken is op verplichte basis zoveel als mogelijk ingezet.
- Kantineservice is aangepast.
- Lunchpauzes worden gespreid opgenomen.
- Om de 1,5 meter afstand te kunnen waarborgen is een tweede locatie gehuurd in Obdam.
- Er wordt veelvuldig gecommuniceerd met medewerkers en klanten/opdrachtgevers over het door WNK gevoerde beleid.
- Met medewerkers die om corona gerelateerde redenen niet werkzaam zijn wordt regelmatig contact gezocht om te kunnen bepalen hoe het met hen gaat en of er wellicht extra maatschappelijke zorg moet worden ingezet.
- De liquiditeit wordt nauwgezet gemonitord zodat werknemers en leveranciers tijdige kunnen worden betaald. Mocht het noodzakelijk zijn kan er een kasgeldlening worden afgesloten bij de BNG.

Bovenstaande maatregelen hebben een grote impact gehad op de bedrijfsvoering en resultaten van WNK. Er zijn ongeveer € 200.000 aan extra kosten gemaakt en er is sprake van een omzetsderving van ongeveer € 100.000. Daartegenover staat een generieke compensatie vanuit het Rijk van ongeveer € 2.100 per SE, totaal 1,4 miljoen euro voor WNK. De kosten voor het extra pand zullen ook in 2021 doorlopen, almede de extra kosten voor hygiënische maatregelen. Ook de omzetsderving zal aanhouden of misschien verslechteren naarmate de recessie voortduurt. Er wordt ook weer gesproken over compensatiemaatregelen voor 2021 echter hiervan is de uitkomst onbekend op dit moment.

Impact op het jaarverslag en op de jaarrekening

Door het management is afgewogen of corona impact heeft op jaarrekeningposten, zoals:

- Waardevermindering van vaste activa.
- Verlieslatende contracten en voorzieningen die voortvloeien uit contractuele sancties.
- Schending van leningsconvenanten (inclusief de impact op de classificatie van verplichtingen als kortlopend versus langlopend).
- Continuïteit.
- Gebeurtenissen na balansdatum.
- Verzekeringvorderingen in verband met bedrijfsonderbrekingen.

Wij hebben vernomen dat er op het moment van het opstellen van de jaarrekening geen sprake was van directe financiële consequenties op de balansposten zoals opgenomen in de jaarrekening 2020.

Er is wel degelijk sprake van omzetverlies en van indirecte kosten, toe te rekenen aan 2020. WNK licht in haar jaarverslag, als onderdeel van de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risico-beheersing', de maatregelen en effecten op haar organisatie en op de bedrijfsvoering toe.

Impact op de controle

Wij hebben kennisgenomen van de evaluatie van WNK Personeelsdiensten. Wij zien geen verhoogde risico's van materieel belang ten aanzien van de waardering van de jaarrekeningposten van WNK Personeelsdiensten. Belangrijke overwegingen hierbij zijn:

- Er is sprake van een hoge afloop van debiteuren.
- Er is geen vastgoed in eigendom en de overige materiële vaste activa zijn niet van materiële omvang.

Voorts hebben wij geëvalueerd of de gebeurtenissen aanleiding geven om te twifelen aan de continuïteit van WNK Personeelsdiensten. In dat kader merken wij op dat wij geen twijfels hebben over de continuïteit; een aantal belangrijke overwegingen hierbij zijn:

- De WSW-subsidie wordt doorbetaald, waardoor een grote financieringsstroom, ondanks de afgenomen activiteiten, onverminderd doorloopt.
- De deelnemende gemeenten zijn op grond van de Gemeenschappelijke Regeling én op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen verplicht om eventuele verliezen als gevolg van de coronacrisis te dekken via een aanvullende bijdrage.

05 Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Overzicht van niet-gecorrigeerde controleverschillen. Wij krijgen een schriftelijke bevestiging van het management waarin is vermeld dat, na overweging van al deze niet-gecorrigeerde posten, zowel individueel als in totaal, binnen de context van de jaarrekening als geheel, geen aanpassingen nodig zijn. De volgende niet-gecorrigeerde afwijkingen zijn gedurende onze controle geïdentificeerd:

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/ Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	

* In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 en het normenkader is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Bijlage B – Onzekerheden in de controle

Overzicht van onzekerheden in de controle. Wij krijgen een schriftelijke bevestiging van het management waarin is vermeld dat, na overweging van deze onzekerheid, zowel individueel als in totaal, binnen de context van de jaarrekening als geheel, geen aanpassingen nodig zijn. De volgende onzekerheden zijn gedurende onze controle geïdentificeerd:

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Maximale onzekerheid in verband met niet-ontvangen loonstaten	N.v.t.	N.v.t.
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole en in de getrouwheidscontrole	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage C – Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om het bestuur in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat het bestuur deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van WNK Personeelsdiensten in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor een tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking hiervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen. Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt, waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controle-opdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheidsevaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een raad van commissarissen of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze organen te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Onafhankelijkheid

Rotatie van teamleden

Een te grote mate van vertrouwdheid kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken. Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van de leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen. Het kan dan ook vereist zijn om teamleden te vervangen. Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij WNK Personeelsdiensten te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en medewerkers van de Gemeenschappelijke Regeling die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam, heeft ontvangen van of verstrekt aan de Gemeenschappelijke Regeling of aan een bij de Gemeenschappelijke Regeling betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en/of persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

This report has been prepared solely for the use of the Audit Committee, Supervisory Board and Executive Board of WNK Personeelsdiensten and should not be distributed or quoted in whole or in part without our prior written consent. No responsibility to any third party is accepted as the report has not been prepared for, and is not intended for, any other purpose. As a consequence, we do not assume any liability or duty of care to any other person to whom this report is shown or into whose hands it may come.

The matters raised in this report are those which have come to our attention as a result of our audit and are those that we believe we need to bring to your attention. They are not a comprehensive record of all the matters arising and in particular we cannot be held responsible for reporting all risks in the business or all internal control weaknesses. Any conclusion, opinion or comments expressed herein are provided within the context of our opinion on the financial statements as a whole, which will be expressed in our auditor's report. Similarly, the comments, observations and recommendations involving systems and procedures should not be read as an opinion on the internal control structure and its operation.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK Private Company limited by guarantee, and its network of member firms. Neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names of "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu", or other related names.

The 'General Terms and Conditions for Services Deloitte Netherlands, January 2020' registered at the Chamber of Commerce under number 24362837 apply to all engagements under which Deloitte performs services. Deloitte Accountants B.V. is registered with the Trade Register of the Chamber of Commerce and Industry in Rotterdam number 24362853.